

Hrvatska

NATIONAL POLICY BRIEF

Cilj ovog *policy brief-a* je predstaviti trenutnu situaciju i napredak postignut u području podrške obiteljima radi ostvarivanja prava djece u Hrvatskoj prema postizanju standarda kvalitete korištenjem protokola za osiguranje kvalitete usluga podrške obiteljima kojeg je razvilo 19 zemalja sudionica COST Innovators Granta IG18123, QA[4]EuroFam. Cilj je pružiti temeljne poruke o trenutnim prednostima kao i preporuke ključnim publikama, donoseći relevantna stajališta i ocjene interdisciplinarnе grupe stručnjaka, predstavnika različitih sektora u tom području na nacionalnoj razini.

Nacionalne radne skupine

Konsenzusne odgovore dali su članovi Hrvatske nacionalne radne skupine sastavljene od 15 znanstvenika_ca i predstavnika_ca donositelja odluka i pružatelja usluga na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini u socijalnom, obrazovnom, zdravstvenom i društvenom sektoru.

1. KONTEKST I OBILJEŽJA PODRŠKE OBITELJIMA U HRVATSKOJ

Q Definicija i razumijevanje podrške obiteljima: Koncept „podrške obitelji“ obično obuhvaća roditeljske dopuste, obiteljske naknade i naknade za djecu te usluge, prvenstveno usluge ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. U socijalnom i pravosudnom sektoru, podrška obitelji i podrška roditeljstvu definirane su prema Daly (2015.); jačanje obiteljskih odnosa i roditeljske funkcije ponajviše su vezane uz obitelji/djecu u psihosocijalnom riziku. U zdravstvenom sektoru, koncepti podrške roditeljstvu i podrške obitelji najčešće se odnose na postnatalnu skrb i skrb za djecu s teškoćama u razvoju. U sektoru obrazovanja, „suradnja s roditeljima“ , „podrška roditeljstvu“ i „programi prevencije“ češći su koncepti od „podrške obitelji“.

Q Usluge podrške obiteljima u kontekstu: Roditeljski dopusti, obiteljske naknade i naknade za djecu, zaštita djece i indicirane usluge podrške roditeljstvu/podrške obiteljima centralizirane su s nacionalne razine. Pružanje programa podrške obiteljima, usmjerenjem na psihosocijalne resurse roditelja i djece, češće se provodi unutar socijalnog nego unutar zdravstvenog, obrazovnog i pravosudnog sektora, često kao rezultat suradnje javnih socijalnih službi i nevladinih organizacija. Međutim, s izuzetkom Obiteljskog centra, pružanje usluga je fragmentirano i sporadično..

Q Politička perspektiva podrške obiteljima: Pristup je povezan s dječjim pravima i snažno utemeljen na načelima koje promiče Preporuka Vijeća Europe (2006.)¹⁹ o politici podrške pozitivnom roditeljstvu kojom se u Hrvatskoj rukovodi od 2008. godine. Postoje sustavne nacionalne politike koje se odnose na roditeljske dopuste, obiteljske naknade i naknade za djecu, usluge ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja te usluge zaštite djece. Jedina eksplicitna politika podrške obiteljima vezana je uz nacionalnu mrežu Obiteljskog centra od 21 područne službe na razini županija koje pružaju univerzalne, selektivne i indicirane usluge podrške obiteljima. Izazovi su povezani s dostupnošću, integracijom i koordinacijom usluga podrške obiteljima.

2. KLJUČNE PORUKE IZ IZVJEŠĆA O NACIONALNIM SNAGAMA I PREPORUKAMA

Obitelji i djeca

SNAGE

1. U mnogim zajednicama postoje djelotvorni/učinkoviti programi podrške obiteljima koji se temelje na snagama i pravima, a koji su roditeljima i njihovoj djeci (predškolske dobi) dostupni uživo ili putem interneta. Oni su kroz rutinsku praksu dostupni kroz vrtiće, Obiteljski centar, rehabilitacijske centre ili udruge. Programi su usklađeni sa standardima kvalitete za programe utemeljene na dokazima.
2. Uz univerzalne programe podrške roditeljstvu i obitelji za sve roditelje (predškolske djece), u nekim su zajednicama dostupni ciljani programi koji su, osim univerzalnim potrebama obitelji, prilagođeni i specifičnim potrebama u različitim nepovoljnim okolnostima. Usredotočeni su na dobrobit djeteta, kao i na dobrobit roditelja.

PREPORUKE

1. Usluge podrške obiteljima koje su pravovremene i temeljene na njihovim potrebama trebale bi biti dostupnije i pristupačnije obiteljima s djecom od najranije dobi pa sve do adolescencije. S ciljem povećanja dostupnosti programa i usluga te prevladavanjem geografskih razlika, dobre prakse korištenja informacijsko-komunikacijskih tehnologija u podršci obiteljima unutar socijalnog sektora trebale bi se replicirati u svim sektorima.
2. Sudionici programa i usluga podrške obiteljima trebaju primati podršku s dokazanom učinkovitošću/djelotvornošću, posebno u području djece s teškoćama u razvoju. Sudionici trebaju imati priliku izraziti svoja mišljenja u evaluaciji ishoda i procesa provedbe programa i usluga, a pružatelji usluga ta mišljenja trebaju razmotriti.

Stručnjaci, pružatelji usluga

SNAGE

1. Prepoznate su prednosti pristupa podršci obiteljima utemeljenog na snagama i sve se više integrira u procjenu potreba i pružanje usluga u socijalnom sektoru. Usvajanje ovog pristupa je olakšano partnerstvom javnih službi i nevladinih organizacija.
2. Stručnjaci u sustavu socijalne skrbi sve više koriste dostupne programe podrške roditeljstvu i obiteljima utemeljene na dokazima kao redovitu praksu, osobito u Obiteljskom centru.

PREPORUKE

1. Postoji potreba za transdisciplinarnom suradnjom i promicanjem pristupa podrške obiteljima utemeljenog na snagama u svim sektorima, te za edukacijom, supervizijom i vodstvom koji olakšavaju razmjenu i proširivanje najboljih praksi.
2. Postoji potreba za povećanom upotrebom programa podrške obiteljima utemeljenih na dokazima u sektorima obrazovanja, zdravstva i pravosuđa, kao i za povećanom međusektorskom suradnjom u uključivanju obitelji i osiguravanju pristupa uslugama koje su u skladu s potrebama, resursima i kulturom obitelji.

Donositelji politika

SNAGE

1. Postoje primjeri javnih službi koje uspješno provode programe podrške obiteljima utemeljene na dokazima kao redovnu/standardiziranu uslugu, s praktičarima koji prolaze visokokvalitetno stručno usavršavanje.
2. Postoje primjeri uspješne suradnje javnih tijela na nacionalnoj razini i nevladinih organizacija u povećanju kapaciteta radne snage za pružanje usluga podrške obiteljima utemeljenih na dokazima.

PREPORUKE

1. Potrebno je ulagati u povećanje dostupnosti kvalitetnih programa podrške obiteljima, uključujući pružanje financijskih sredstava i proširivanje obuhvata postojećih programa te razvoj novih programa u skladu s razvojnim potrebama djece i kapacitetima obitelji. Dobre prakse treba podržati i proširiti.
2. Postoji potreba za: boljom integracijom i koordinacijom unutar i između javnih sektora uključenih u pružanje podrške obiteljima i roditeljstvu, poboljšanom suradnjom javnog sektora s nevladinim organizacijama koje su u njemu aktivne te uvođenjem sustavnog praćenja standarda kvalitete u formalnoj podršci obiteljima, uključujući evaluaciju intervencija u svim sektorima.

Akadska zajednica

SNAGE

1. Prepoznata je potreba da se intervencije podrške roditeljstvu i obiteljima zasnivaju na najnovijim nalazima temeljnih i primijenjenih znanstvenih istraživanja. Sve veći broj znanstvenika provodi istraživanja koja pridonose razumijevanju teorije, ishoda i provedbe intervencija podrške obiteljima, u partnerstvu s obiteljima, praktičarima i/ili kreatorima politik a.
2. Postoji predanost povećanju interdisciplinarnе razmjene u području istraživanja na temu formalnih i neformalnih inicijativa i usluga podrške obiteljima te širenju smjernica najbolje prakse.

PREPORUKE

1. Postoji potreba za proaktivnim angažmanom akademske zajednice u prevođenju nalaza znanstvenih istraživanja iz literature u praksu podrške obiteljima i kreiranje politika te u promicanju standarda kvalitete usluga podrške obiteljima i omogućavanju usklađivanja s njima.
2. Postoji potreba za većim angažmanom istraživača iz svih relevantnih znanstvenih disciplina u prikupljanju dokaza o programima podrške obiteljima i roditeljstvu putem istraživanja u suradnji s kreatorima politika i praktičarima, te u izgradnji njihovih kapaciteta za korištenje tih dokaza za poboljšanje prakse i kreiranje politike.

3. UVIDI I NAUČENE LEKCIJE O KVALITETI PODRŠKE OBITELJIMA

1 Iako su podrška roditeljstvu i obiteljima utemeljene na pravima djeteta prepoznate kao važne odrednice politika (prvenstveno unutar socijalnog sektora), postoji potreba za okvirom koji bi olakšao međusektorsku integraciju i koordinaciju pružanja podrške obiteljima.

2 Postoji potreba za jačim promicanjem standarda kvalitete za programe i usluge podrške obiteljima među svim dionicima (kreatorima politika, praktičarima, obiteljima, čak i znanstvenicima) i razmjenom smjernica najboljih praksi u različitim disciplinama. Evaluacija nije dio sustavne prakse, a pristup kreiranju politika utemeljen na dokazima nije prisutan.

3 Udruge imaju važnu ulogu u pokretanju inovacija i najboljih praksi u pružanju podrške roditeljstvu i obiteljima, no inovativni programi i prakse se suočavaju s izazovima održivosti zbog financiranja koje je većinski projektnog tipa. Partnerstva javnog i civilnog sektora u razvoju i uvođenju programa u praksu pridonose njihovoj održivosti.

4 Nedostaju kvalitetni programi i usluge podrške obiteljima u svim sektorima, a pružanje je fragmentirano i sporadično, osim u sustavu socijalne skrbi gdje je ciljana podrška obiteljima redovita praksa. Postoji potreba za ulaganjem u to da formalna podrška bude dostupnija svim obiteljima, a naročito obiteljima u psihosocijalnom riziku. U povećanju dostupnosti i pristupačnosti, treba proširiti dobre prakse koje uključuju informacijsko-komunikacijske tehnologije.

Autorice ovog dokumenta su Ninoslava Pećnik i Ivana Dobrotić.

Ovaj se dokument temelji na radu COST Innovators Grant IG18123 Protokol osiguranja kvalitete za usluge podrške obiteljima u Europi. Model profesionalne prakse utemeljen na dokazima i kulturološki utemeljen, podržan od strane COST-a (European Cooperation in Science and Technology).

COST (European Cooperation in Science and Technology) je agencija za financiranje istraživačkih i inovacijskih mreža. COST Actions pomaže u povezivanju istraživačkih inicijativa diljem Europe i omogućuju znanstvenicima da razviju svoje ideje dijeleći ih sa svojim kolegama. To potiče njihovo istraživanje, karijeru i inovacije. www.cost.eu

Za svako citiranje ovog dokumenta treba koristiti sljedeću referencu:

Pećnik, N. & Dobrotić, I. (2024). *Croatian National Policy Brief*. EurofamNet.

European Family Support Network (EurofamNet) © 2024

ISBN 978-84-09-65737-7